

Una crònica de la jornada

NARCÍS FIGUERAS CAPDEVILA

Professor de la UOC.
Centre d'Estudis Selvatans

Butlletí de la Societat d'Onomàstica,
núm. 121-122 (2011), p. 7-9

El 16 d'octubre de 2010 celebrarem a Lloret de Mar la projectada Jornada d'Onomàstica, fruit de la col·laboració del Centre d'Estudis Selvatans (CES) amb la Societat d'Onomàstica (SdO). Vam comptar amb el patrocini de l'Ajuntament de Lloret de Mar i hi aportaren suport econòmic el Patronat Francesc Eiximenis, de la Diputació de Girona, i l'Institut Ramon Muntaner, institucions de les quals formem part, així com un inestimable suport organitzatiu l'Arxiu Comarcal de la Selva i l'Arxiu Municipal de Lloret. Amb aquesta convocatòria la SdO modificava el format dels seus habituals col·loquis, més extensos, que des d'ara alternaran amb jornades més breus, d'un sol dia. El model inaugurat a Lloret es va considerar per part de tots satisfactori, per més que les aportacions van ser nombroses i l'esquema horari atapeït. Es demostrava així l'interès suscitat per la convocatòria, més que més quan l'àrea territorial sobre la qual s'acceptaven comunicacions se circumscrivia a la Selva, en sentit històric ampli (la Selva, el Gironès sud i la part nord del Maresme) i les comarques limítrofes.

La sessió del matí s'inicià amb un acte d'obertura en què participà, a més dels representants de les institucions convocants i de l'Ajuntament de Lloret de Mar, el degà de la facultat de Lletres de la Universitat de Girona Dr. Joan Ferrer i Costa, que ens parlà d'aspectes de la seva convivència humana i científica amb Joan Coromines, del qual fou secretari. A continuació oferí una conferència plenària el Dr. Joan Veny, catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona, membre de l'IEC i codirector de l'*Atlas Lingüístic del Domini Català*. El Dr. Veny escollí, posat que érem en una població costanera, el tema "Ictionímia i geolingüística" i en resseguí tant l'aspecte històric i descriptiu (repassà els elements constitutius del lèxic ictionímic català, la seva procedència múltiple i les seves variants i possibles orígens etimològics, amb exemples) com també l'aspecte diatòpic. Acompanyà la seva intervenció d'un seguit de mapes.

Després d'una pausa s'inicià la sessió del matí que obrí la ponència del nostre company Elvis Mallorquí, especialista en història medieval i investigador del CES, que ha fet aportacions múltiples de caràcter toponímic. Exposà conclusions parcials d'un treball en curs sobre masos medievals i cognoms endèmics a les terres gironines, en especial a la zona de les Gavarres, entre la Selva, el Gironès i el Baix Empordà. Hi hagué un breu col·loqui i s'obrí un torn de lectura de les comunicacions rebudes, majoritàriament vinculades a l'antroponímia. Havent dinat, la segona ponència va anar a càrrec de Fèlix Bruguera, investigador del CES i membre de la junta de la SdO, que acabava de veure publicada per l'IEC la seva voluminosa tesi sobre els topònims de la població i el terme d'Osor, a les Guillerries. Tractà sobretot aspectes metodològics per a un bon treball en toponomàstica, cauteles a tenir en compte, dificultats a salvar i resultats que se'n poden obtenir. Resultà il·lustratiu de cara a nous reculls a l'àrea de Girona. També seguí a la ponència una segona tanda de comunicacions. Es distribuïren, com al matí, en dues taules de quatre comunicants que exposaven successivament l'essencial del seu treball i s'obria un torn de col·loqui al final de cada taula, amb la finalitat d'agilitar al màxim les sessions.

Pel que fa a les comunicacions presentades es poden agrupar en diversos blocs o apartats. Els noms de masos van ser objecte de diverses aportacions en la primera taula, immediata a la primera ponència: la pervivència del cognom Gascons (N. Gascons), els masos als capbreus de la Bisbal (M. Selfa), els masos actuals de Lloret (M. Xirgu) i de Bordils (P. Bisbe). Els noms personals (prenoms i cognoms) i les seves vicissituds centraren l'interès d'un altre grup de treballs: el cognom d'origen francès catalanitzat Encesa (A. Llansó), antropònims de criminals a la *Gazette de Gironne* de 1812 (A. M. Corredor), els cognoms de Tordera (J. Romaguera, J. Viñolas i M. Torrellas), la immigració occitana en 1637 (V. Castellvell) o l'aplicació de mètodes estadístics per identificar cognoms singulars d'un territori (S. Arbós). Es presentaren també estudis toponímics d'una població i espai més reduït: de Madremanya, al Gironès (L. Oliveras), de la Celler de Ter, a la Selva (Ll. Llagostera) o de l'antic veïnat d'Ermedans, a la població selvatana de Brunyola (R. Teixidor). Una comunicació conjecturà sobre els noms de roques amb el possible component preromà "pala" (A. Jaquemot). Igualment, atesa la població amfitriona de la jornada, es dedicaren tres comunicacions a aspectes que s'hi relacionaven: d'una banda, als estudiosos locals ja desapareguts Esteve Fàbregas (N. Figueras) i Joan Sala Lloberas (J. Domènech) i als seus treballs d'interès onomàstic (toponímia marina i costanera, malnoms i cognoms...), a fi que fer-los més coneguts i afavorir que siguin estudiats pels especialistes; i de l'altra a l'onomàstica naval lloretenca (A. M. Vilà). Finalment un treball s'endinsà provisòriament en l'onomàstica literària vinculada a la Selva (N. Figueras).

En el decurs de la Jornada Joan Tort, de la SdO, informà els assistents sobre la celebració a Barcelona (5-9 de setembre de 2011) del XXIV Congrés Internacional d'ICOS sobre ciències onomàstiques sota el lema "Els noms en la vida quotidiana". Insistí en la conveniència de fer-hi ben present els estudis onomàstics de l'àrea

lingüística catalana en tota la riquesa de matisos i facetes que els componen i animà tothom a fer-hi aportacions.

Acabada la sessió de la tarda, hom presentà públicament el llibret *Els noms populars dels núvols, boires i vents de la comarca de la Selva*, obra dels estudiosos Albert Manent i Joan Cervera. Editat pel CES amb el suport de diversos ajuntaments de la comarca, el llibre recull, com altres del mateix format en altres comarques, el resultat d'un seguit d'entrevistes amb més de 150 informants dels diversos pobles i nuclis habitats de la comarca, alguns dels quals eren presents a l'acte. La tasca de localitzar-los i reunir-los per a l'enquesta la dugué a terme en el seu moment l'entitat selvatana. En el pròleg del llibre fem constar altres recerques de tipus lingüístic dutes a terme a la nostra comarca.

La jornada va ser molt ben valorada per tothom i diríem que fou útil a la disciplina, que té entre nosaltres uns quants practicants.